

Annáll efnahags- og peningamála

Nóvember 2007

Hinn 1. nóvember ákvað bankastjórn Seðlabanka Íslands að hækka stýrivexti bankans um 0,45 prósentur í 13,75%.

Hinn 20. nóvember tilkynnti matsfyrirtækið Standard & Poor's að það hefði breytt horfum á lánsþæfismati Ríkissjóðs Íslands í neikvæðar úr stöðugum. Matsfyrirtækið staðfesti óbreyttar lánsþæfiseinkunnir Ríkissjóðs Íslands í erlendri mynt A+ fyrir langtímaskuldbindingar og A-1 fyrir skammtímaskuldbindingar. Í íslenskum krónum eru einkunnirnar AA fyrir langtímaskuldbindingar og A-1+ fyrir skammtímaskuldbindingar.

Desember 2007

Hinn 6. desember voru fjárlög fyrir árið 2007 samþykkt á Alþingi. Áætlaðar skatttekjur hækkuðu um 20% frá fjárlögum og áætluð afkoma batnaði úr 9 í 83 ma.kr.

Hinn 12. desember samþykkti norska fjármálaráðuneytið samruna Glitnis Bank ASA og Bnbank. Hinum sameinaða banka hefur jafnframt verið heimilað að yfirtaka öll hlutabréf í Glitnir Factoring ASA, Glitnir Securities ASA og 70% hluta í Glitnir Property Holding AS með dótturfyrirtækinu Glitnir Property Group AS.

Hinn 13. desember voru fjárlög ársins 2008 samþykkt á Alþingi, með 473 ma.kr. tekjum, 434 ma.kr. útgjöldum og 39 ma.kr. afgangi. Hækkun tekna frá fjárlögum 2007 var áætluð 0,3% en hækkun gjalda 11½%. Sama dag samþykkti Alþingi að tímabundin lækkun olíugjalds úr 45 kr./l í 41 kr./l og tímabundin lækkun á gjaldskrá sérstaks kílómetragjalds díselbíreiða skyldu framlengdar ótímabundið.

Janúar 2008

Hinn 14. janúar var kynnt ársáætlun í lánamálum ríkissjóðs fyrir árið 2008. Þar var greint frá fyrirhugaðri útgáfu ríkisbréfa fyrir 47 ma.kr. að nafnverði ásamt útgáfu á nýjum markflokki ríkisbréfa til 10-11 ára í upphafi árs. Einnig var tilkynnt að ríkissjóður ætlaði að hætta útgáfu ríkisvixla ásamt því að greiða upp erlend lán sem gjaldféllu á árinu.

Hinn 30. janúar tilkynnti Kaupþing banki hf. að bankinn og NIBC hefðu ákveðið að falla frá fyrirhugaðri yfirtöku Kaupþings á NIBC í ljósi óróleika á fjármálamörkuðum. Umsóknir um samþykki eftirlitsaðila vegna kaupanna voru dregnar til baka og kaupsamningurinn felldur niður. Í ljósi þessarar þróunar varð ekki af forgangsréttarútboði Kaupþings sem fyrirhugað var á fyrsta ársfjórðungi 2008.

Hinn 31. janúar staðfesti alþjóðlega lánsþæfismatsfyrirtækið Fitch Ratings lánsþæfiseinkunn Kaupþings banka hf. og breytti horfum um matið úr neikvæðum í stöðugar. Horfur um matið höfðu verið neikvæðar frá 6. desember. Lánsþæfiseinkunn Kaupþings er A fyrir langtímaskuldbindingar, F1 fyrir skammtímaskuldbindingar og óháð einkunn B/C. Stuðningseinkunn er 2 og stuðningseinkunnargólf er BBB.

Febrúar 2008

Hinn 1. febrúar var reglum um tollgengi breytt, þannig að tollverð skal byggt á skráðu gengi Seðlabankans síðasta virka dag fyrir tollafgreiðslu.

Hinn 17. febrúar var skrifað undir nýja kjarasamninga landssambanda og stærstu félaga innan Alþýðusambands Íslands (ASÍ) við Samtök atvinnulífsins (SA). Samningarnir gilda til 30. nóvember 2010 og eru að megininntaki samhljóða. Samningsaðilar hafa áætlað að heildarkostnaður launagreiðenda aukist um tæplega 11% á samningstímanum eða um 3½% að meðaltali á ári. Meginatriði samningsins eru þrjú: launaþróunartrygging, hækkun lægstu kauptaxta og uppsagnarákvæði árið 2009. Ekki er samið um almenna launahækkun fyrr en á síðasta ári samningsins en starfsmönnum þess í stað tryggð ákveðin launaþróun fyrstu tvö árin. Annað sem samið var um var stofnun Endurhæfingarsjóðs sem veita á úrræði fyrir þá starfsmenn sem veikjast til lengri tíma eða slasast, lenging orlofs og fjölgun veikindadaga vegna veikinda barna. Forsendur samningsins eru annars vegar að kaupmáttur launa á almennum vinnumarkaði haldist eða aukist á tímabilinu janúar til desember í ár samkvæmt launavísitölu Hagstofu Íslands. Hin forsendan snýr að verðbólguþróun. Í byrjun febrúar 2009 skal forsendunefnd fjalla um framlengingu samningsins út frá forsendum hans og hafi forsendur staðist framlengist samningurinn til 30. nóvember 2010, ella skulu aðilar leita samkomulags um viðbrögð. Náist ekki samkomulag um viðbrögð fellur samningurinn úr gildi í lok febrúar 2009.

Hinn 17. febrúar lofaði ríkisstjórnin í tengslum við undirskrift kjarasamninga á almennum vinnumarkaði að hækka persónuafslátt umfram verðlagsbreytingar, draga úr tekjuskurðingu barnabóta og eignaskerðingu vaxtabóta, lækka tekjuskatt fyrirtækja úr 18% í 15% frá og með tekjuárinu 2008, hækka atvinnuleysisbætur til samræmis við hækkun lægstu launa og greiða í Endurhæfingarsjóð þriðjung á móti atvinnurekendum og lífeyrissjóðum frá og með árinu 2009. Önnur ótímasett loforð snúa að hækkun húsaleigubóta, fjölgun lánsvilyrða til félagslegra leiguíbúða og auknum framlögum til símenntunar og fullorðinsfræðslu. Fjármálaráðuneytið áætlað að kostnaður ríkissjóðs vegna þessa verði u.þ.b. 35 ma.kr. á samningstímanum.

Hinn 20. febrúar fór í fyrsta sinn fram útboð á nýjum flokki ríkisbréfa RIKB 19 0226 með gjalddaga árið 2019. Stefnt var að selja bréf í flokknum fyrir 10 ma.kr. að nafnverði. Alls bárust 76 gild tilboð að fjárhæð 32 ma.kr. og var ákveðið að taka tilboðum fyrir 10 ma.kr. að nafnverði á 8,9% ávöxtunarkröfu. Í kjölfarið var aðalmiðlurum boðið að kaupa til viðbótar 10% af nafnverði þess sem selt var í útboðinu eða um 1 ma.kr. á ávöxtunarkröfu samþykktu tilboða. Hver aðalmiðlari fékk kauprétt í hlutfalli af keyptu magni í útboðinu og seldust bréf með þessum hætti fyrir tæpan 1 ma.kr.

Hinn 22. febrúar samþykkti Fjármálaeftirlitið samruna Sparisjóðsins í Keflavík, Sparisjóðs Vestfirðinga og Sparisjóðs Húnaþings og Stranda. Sparisjóðirnir eru sameinaðir undir nafni Sparisjóðsins í Keflavík. Sparisjóðurinn í Keflavík tekur við öllum réttindum og skyldum Sparisjóðs Vestfirðinga og Sparisjóðs Húnaþings og Stranda frá og með 1. júlí 2007.

Hinn 28. febrúar tilkynnti alþjóðlega lánsþæfismatsfyrirtækið Moody's Investor Service um lækun lánsþæfiseinkunnar Kaupþings banka hf., Landsbankans hf. og Glitnis banka hf. Einkunnir bankanna vegna innlendra og erlendra langtímaskuldbindinga voru lækkaðar úr Aa3 í A1 fyrir Kaupþing og í A2 fyrir Glitni og Landsbankann. Einkunn vegna fjárhagslegs styrkleika bankanna var lækkuð úr C í C-. Einkunnir vegna innlendra og erlendra skammtímaskuldbindinga bankanna, P-1, eru óbreyttar. Horfur um breytingar á matinu eru stöðugar.

Mars 2008

Hinn 5. mars tilkynnti matsfyrirtækið Moody's að það hefði breytt horfum fyrir Aaa lánsþæfismat á skuldabréfum íslenska ríkisins og landsmati á bankainnstæðum í erlendri mynt úr stöðugum í neikvæðar. Horfur fyrir Aaa/P-1 landsmat fyrir innlend og erlend skuldabréf til langs og skamms tíma ásamt Aaa einkunn á innlendum bankainnstæðum haldast stöðugar.

Hinn 13. mars var í annað sinn útboð á RIKB 19 0226. Tilboðum var tekið fyrir 2.350 m.kr. að nafnverði á 9,41% meðalávöxtunarkröfu.

Hinn 13. mars samþykkti Alþingi frumvarp um breytingar á lögum um almannatryggingar. Með breytingunum var afnumin skerðing lífeyrisbóta vegna tekna maka, frítekjumark tekið upp gagnvart fjármagnstekjum og lífeyristekjum og frítekjumark starfandi elli- lífeyrisþega hækkað, auk þess sem ýmsar greiðslur og bætur voru hækkaðar.

Hinn 18. mars tilkynnti Glitnir banki hf. um sölu breytanlegra skuldabréfa að upphæð 15 ma.kr. í lokuðu útboði. Skuldabréfin eru víkjandi og breytast að fimm árum liðnum í hlutabréf í Glitni. Útgáfan telst til eiginfjárpáttar A (e. Tier I).

Hinn 20. mars tilkynnti alþjóðlega matsfyrirtækið Standard & Poor's að það hefði tekið lánsþæfismat Glitnis banka hf. til skoðunar með möguleika á lækun. Langtímaskuldbindingar eru nú metnar A- en skammtímaskuldbindingar A-2.

Hinn 25. mars ákvað bankastjórn Seðlabanka Íslands að hækka stýrivexti bankans um 1,25 prósentur í 15%. Einnig var tilkynnt um breytingar á reglum bankans sem voru gerðar í því skyni að liðka fyrir viðskiptum á fjármálamörkuðum, sérstaklega í viðskiptum með íslenskar krónur.

Hinn 27. mars var sérstakt útboð í flokki ríkisbréfa RIKB 08 1212 fyrir um 10 ma.kr. Salan var viðbót við þá útgáfu sem tilkynnt var 14. janúar í ársáætlun í lánamálum ríkissjóðs 2008. Tilgangur sölunnar var að mæta eftirspurn sem talin var eftir stuttum ríkistryggðum verðbréfum. Tilboðum var tekið fyrir 7,2 ma.kr. að nafnverði.

Apríl 2008

Hinn 1. apríl tilkynnti matsfyrirtækið Fitch Ratings að horfum fyrir lánsþæfismat ríkissjóðs Íslands vegna langtímaskuldbindinga í erlendri og innlendri mynt hafi verið breytt úr stöðugum í neikvæðar. Lánsþæfiseinkunn fyrir erlendar langtímaskuldbindingar var staðfest A+ og fyrir innlendar langtímaskuldbindingar AA+. Samhliða þessu

var láshæfiseinkunnin fyrir skammtímaskuldbindingar F1 og lands-einkunn AA- (e. country ceiling ratings) staðfest.

Hinn 1. apríl tilkynnti matsfyrirtækið Fitch Ratings að horfum fyrir láshæfismat Glitnis banka hf., Kaupþings banka hf. og Landsbanka Íslands hf. vegna langtíma- og skammtímaskuldbindinga og vegna fjárhagslegs styrks hefði verið breytt í neikvæðar.

Hinn 1. apríl tilkynnti matsfyrirtækið Standard & Poor's að það hefði til athugunar láshæfiseinkunnir fyrir langtímaskuldbindingar Ríkissjóðs Íslands með neikvæðum vísbendingum (e. credit watch with negative implications).